

A. Adzsubej riportja

Meghívás utazásra

2. »GUATEMALA
MEG ÉLETRE KEL«

...Csak két nap múlva jutottunk el Kubába, a napfényben fürdő Havannába. Innen kezdődött nagy repülőutunk Mexikóba és Brazíliába. Nem túlzás, amikor azt mondom, hogy nagy út volt. Sok órát töltöttünk a levegőben, amíg a modern sugárhajtású gépek egyik városból a másikba repültünk. Itt már saját tapasztalataink alapján győződünk meg, hogy Brazília területének nagyságát tekintve ötödik helyen áll a világon, s hogy milyen messze fekszik Rio de Janeirótól, Mexikó — Mexikó fővárosa. Az olvasó a térkép alapján is könnyen meggyőződhet arról, hogy nem olyan egyszerű dolog ilyen hosszú utat megtenni. Mexikótól Columbiába kell repülni, azután Limába, Peru fővárosába, a Csendes-óceán partjára, majd az Atlanti-óceán partjára vezet az út — keresztül egész Latin-Amerikán — Rio de Janeiróba.

Emlékszem, amikor elindultunk Kubából, a búcsúzáskor Henri Alleg mosolyogva megjegyezte: »Szeretnék önként látni és szeretném mindazt látni, amit önök látni fognak. Most ez nem lehetséges, de gondolatban bizony megtehetjük. Mert tudják, én még mindig újságíró vagyok!« Ez utóbbi mondatot halkan, szinte csak mellesleg mondta, de mégis szíven ütött bennünket, s a repülőtéren gyakran eszünkbe jutott Henri Alleg és Algéria. Újra és újra eszünkbe jutott az algériai nép 8 éve folyó küzdelme. Erről nem feledkezhetünk el itt, Latin-Amerikában, azon a földrészen, amelyet az Egyesült Államok élénke mozdulatlanságának szeretné kényszeríteni. De ezt nem képes megtenni, mint ahogyan nem képes erre sem az amerikai tőke, s nem képesek az imperialista ideológiák, a különböző doktrínák szerzői — közöttük azé a doktrínáé, amely hol haragot, hol keserű iróniát kelt Latin-Amerikában, a »Szövetség a haladásért« hírhedt doktrínája. Milyen nyugalmról, milyen társadalmi békéről lehet szó, amikor, mint Havannában mesélte nekünk egy columbiai újságíró, az utóbbi 14 évben Columbiában, ebben a szép elnevezésű, természeti szépségekkel és tehetséges néppel megáldott országban több mint 300 000 embert öltek meg az utcákon és a börtönökben. Azért öltek meg őket, mert nem akartak többé rabok lenni, nem akarták, hogy azok az értékek, amelyek jog szerint őket illetik, elvándoroljanak a hajókon, vonatokon és repülőgépeken.

Jól sikerült a járási úttörők kulturális szemléje

Vasárnap délelőtt a járási úttörői kulturális szemlére rendeztek a Városi Úttörőházban. Ezen 15 község általános iskolás tanulói, alsó- és felsőtagozatosok mutatták be tudásukat. Énekesek, zenészek, táncosok, szavalók, mesemondók és bábosok léptek színpadra.

A bíráló bizottság a bemutató befejeztével megállapította, hogy a hasonló tavalyi szemléhez képest az idei bemutatókban sok tekintetben előrehaladást jelentett. Mindenekelőtt jóval alaposabb volt a felkészülés, főképpen pedig dicsegetésre méltó, hogy műsorpolitikailag is változatosabb, színvonalasabb volt a munka. Az ideán teljesen hiányoztak az operettekkel válogatott, a gyerekeknek nem való zeneművek, s elmaradtak — szerencsére — a magyar nóták is. Az úttörők olyan műveket mutattak be, amelyek életkoruknak meg-

a New York-i és a washingtoni bankokba.

Több mint 300 000 ember! Az Egyesült Államoknak az egész második világháború alatt fele ennyi embervesztése sem volt. Ezért senki sem tesz szemrehányást az Egyesült Államoknak, s népének. De az Egyesült Államokban minden embernek meg kell értenie, hogy semmilyen kívülről jövő hang, vagy cselekmény nem vezethet harcba a tömegeket, ha a harc szikrái nem a ziverekben égnek, ha a forradalmi akciók filozófiáját nem az élet menete dolgozta ki, ha a társadalmi mozgás törvényeit nem a történelem objektív törvényei szabták meg.

A történelem folyamatosan és mindenütt íródik, így ma is. Harsány újságcímekkel be lehet csapni az embereket, a fehérret feketének lehet föltüntetni a politikai színvakok előtt, tudatlanságban és sötétségben lehet tartani egész népeket. De a történelem már kimondta ítéletét az ilyen manőverekre. Amint Adolfo Lopez Mateos mexikói elnök mondotta nekünk beszélgetésünk során — a modern tudomány és technika nemcsak a népeket hozta egymáshoz közelebb, hanem egész kontinenseket is. Szerintem ezenkívül a mai kor még meg is gyorsította az események menetét. Ezt különösen éreznem itt, Latin-Amerika partjain. Latin-Amerika nagyon határozott új életre lépett és az éles társadalmi konfliktusok vulkánkitörésekhez hasonlóan forrongnak az országokban. Csak néhány tény, példát nezzünk.

Az Amerikai Egyesült Államok 1954. június 27-én zsoldos bandák segítségével megdöntötte Guatemala demokratikus kormányát, amelynek élén Arbenz elnök állt. Havannában elég hosszasan beszélgettem vele országára sorsáról, a guatemalai nép életéről. Legfőképpen az tett rám nagy hatást, hogy Arbenz nem a maga elég nehéz sorsa felett sajnálkozott, hanem az emberekre gondolt, akik ott maradtak Guatemalában. Arbenz minden pátozást nélkül, nagy belső meggyőződéssel mondta: »Guatemala majd még új életre kel«. Igen, Guatemala új életre kel, mert ilyen életért, új életért harcol mind a 192 millió latin-amerikai.

Venezuelában 1958. január 2-án felkelt a nép és megbuktatta Perez Jimenez véres diktatúráját.

1957. május 3-án megdöntötték Rojas Pinillát, Columbiát diktátort. Nem ez volt Columbia népének első fegyveres felkelése zsarnokaihoz, s még útni fog az új zsarnokok órája, akik most Columbiát földjét marcangolják!

felel, s közel állnak hozzájuk.

Változatosabb volt a bemutató abban a tekintetben is, hogy az ideán jóval többféle hangszereket, bemutató hangszert, mint tavaly. Akkor még a harmonika uralta a mezőnyt, az ideán viszont nagyon érdekes zongora-, hegedű- és furulyaszámokat adtak elő. Szépen szerepeltek az úttörők kamarakórusai is. Bizonyos mértékig kedvezőtlenebb kép alakult ki a gyermektánc-bemutatókkal kapcsolatban. Itt még sok a hiba. Mindenekelőtt feltűnő, hogy a választott táncok nem a gyerekeknek valók és hogy sokszor a felnőtteket utánozzák.

Legnagyobb sikerrel a táncpár együttes szerepelt. De dicsegetni érdemelnek az asóthalmi, algyói, üllési és szőregi gyerekek is, és természetesen azok a lelkes pedagógusok, akik fáradságuk nem kímélve tanították meg a bemutatott műveket.

1961 novemberében Ecuadorban a nép meghúsiította a reakció összeesküvését. Velasco Ibarra elmenekült az országból, amelyet akkor sztrájkok, utcai harcokba átcsapó tüntetések rázkódtattak meg. Ecuadorban tovább folytatódik a harc és a jelenlegi elnök, Carlos Julio Arosemena most függetlenebb állami irányvonalat igyekszik kidolgozni.

1961 májusában megölték a Dominikai Köztársaság diktátort, Rafael Trujillót, akinek könyörtelen diktatúrája 30 évig tartott. Az észak-amerikai partokon akadnak emberek, akik siratják Trujillót. A nép azonban tovább küzd azért, hogy gyökerestől kiirtsa e rendszer maradványait; azért, hogy a dominikai nép ne kerülhessen a diktátor züllött, gyűlölt fiának uralma alá.

1961. január 25-én Salvadorban katonai államcsíny zajlott le.

1957—1958-ban és különösen 1959 novemberében a panamai diákok és dolgozók harcot indítottak a Panamacsatorna státuszának megváltoztatásáért. A csatorna földjén húzódik végig és mégsem a panamai népé. Néhány évvel ezelőtt jártunk Panama Cityben. Egy magas dombon, ahol az egyetemi városrész épületei állnak, félárbocra engedték a zászlókat. Amint megtudtuk, megölték több diákot, akik először vonultak ki az utcára és követelték: »A Panama-csatorna legyen a népe«. 1959. november 3-án a rendőrség 80 panamait sebesített meg. A rendőrök azért löttek a tömeg közé, mert ki akarták tűzni a panamai zászlót a csatornaövezetben...

(Folyt. köv.)

Idén több mint ezer mázsa mirelite főzelékfélélt használt fel a szegedi közétkeztetés

Az üzemi konyhák, éttermek vezetőinek tanácskozása

Országosan is kiemelkedően sokan, mintegy harmincezer ebédinek, vacsoráknak Szegeden a különböző közétkeztetési vállalatoknál, vendéglőkben, éttermekben. Eppen ezért nem kis fejtörést okoz most tavasszal a konyhák vezetőinek, s nem utolsósorban a városi tanács kereskedelmi osztályának a konyhák, illetve az étkezők megfelelő ellátása. Tegnap, hétfőn délután a Szegedi Közétkeztetési Vállalat, valamint a kollégiumok, klinikák konyhájának vezetői, és az illetékes kereskedelmi szakemberek megvitatták az eddigi ellátást, s a második negyedévi feladatait.

Mint a városi tanács kereskedelmi osztálya előadójának szavaiból kiderült, az első negyedévben folyamatosan biztosították a konyhák számára a szükséges élelmiszereket. A burgonya pótlására igen nagy mennyiségű mirelite főzelékfélélt használtak fel. Tavaly 300 mázsa mirelite főzelékfélélt főztek meg a szegedi konyhákban, idén azonban már az első negyedévben több mint ezer mázsa mirelite főzelékfélélt fogyott el. A mélyhűtött főzelékfélélt étrendbe iktatásával.

sikerült növelni a választékot, s egyben pótolni a burgonyát. Egyetlen évben sem került ennyi főzelék a szegedi közétkeztetési vállalatok, vendéglátóipari egységek asztalára, mint amennyi idén.

A második negyedévi feladatokról szólva az Üzem-élelmiszeri Vállalat vezetői bejelentették igényeiket, és egyebek között több tojást, vaját kérték. A városi tanács kereskedelmi osztályának képviselője válaszában elmondta, hogy

— Hiszen ez edesapa! — kiáltottak fel a Dél-Magyarországban megjelent fénykép láttán Csiszár István gyermekei.

— No, nézd, az Iván kezében — vette kezébe az újságot a régi barát, s elérkezve nyelődött. Tornyosultak az emlékek, a gyerekek meg húzták ki kezéből a lapot, s csodálkozó arccal jelentették ki:

— A képen milyen fiatal vagy...

— Igen, a fénykép tizenhét évvel ezelőtti készült — említette az edesapa, s a gyerekek kórusban kérték: — Meséld!

A háború után

— Tudjátok, akkor szabadt fel az ország. Én jelentkeztem itt, Szegeden próbarendőrnek, és később, 1946-ban Mezőhegyesen teljesítettem szolgálatot. Az őrszoba mellett volt a felszabadító szovjet hadsereg egyik egységének péksége. Dolgozott ott vagy hat katonára, bebenéztek hozzánk, köszöntek, barátokoztak. Egy alkalommal az egyik, Iván olyankor toppant be, amikor ettünk. »Kenyeretek nincs az ételhez?« kérdezte meglepődve. Ti ezt nehezen értitek: akkor infláció volt, a háború után nem kaptunk elég kenyeret, cukrot meg csak nagy ritkán és sok más ennivalóból is hiány volt. Szóval, Iván megfordult, kiment, és mindjárt hozott nekünk egy frissen sült kenyeret. Attól kezdve, amikor szabad időm volt, együtt jártunk mindenhol: vadászni, szórakozni, sétálni.

„Sírva búcsúztunk“

Kedves, magas, vékony, 19 éves fiú volt. Ő mesélte, apja partizánként 1942-ben

élelemért jött falujukba, és elfogták a németek: másnap kivégezték. De ugyanakkor megölték edesanyját, kisebb testvérét is, egész családját.

Iván elhatározta, hogy boszút áll a németeken és önként jelentkezett a hadseregbe. Végigharcolta a frontokat, küzdött azért is, hogy mi ebben az országban boldogok, szabadon éljünk, hogy ti csak így, meséből ismerhessétek meg a múlt szörnyűségeit. Aztán hogy béke lett, pékként dolgozott, sütötte a kenyeret. Elég jól megtanulta a nyelvünket, s a május elseji ünnepségen magyarul mondta: »Elien a szovjet-magyar barátság«. Este pedig titokban élő virágokból májusfűt helyeztem az ablakába és amikor a mi házuk felé jöttem, hát látom, az Iván is tett a mi ablakunkba májusfűt. Pedig nem beszéltünk össze. Velünk járt még Börcsök Ferenc, ő is próbarendőr volt és amikor Ivánék elmentek, sírva búcsúztunk. Adtunk neki emléke egy-egy fényképet: ezt közölte most az újság. Igazán nagyon ked-

ves, hogy megőrzött emlékezetében. Sürgősen írunk Ivánnak, kíváncsi vagyok, mi van vele...

Levél Ivánnak

Szorokin Iván Ivanovics szovjet polgár levelét lapunk most vasárnapi számában közöltük. Levelében két egykori szegedi barátja után érdeklődött, akiknek csak az emléke kapott fényképe volt meg. Most kiderült, cikcünk nyomán, hogy Csiszár István a Szegedi Falemezőgyár dolgozója, a rönktéren művezető, két családja van. A napi munka mellett esti tagozaton végzi a faipari technikumot, és a Halász utca 31. szám alatt lakik. Kiderült másikuk, Börcsök Ferenc tartózkodási helye is, de ő jelenleg nem az országban él, Csiszár István személyesen ír Ivánnak, a régi barátság ismét felelevenedik...

Markovits Tibor

Hangverseny az újságíróklubban

Nem mindennapi zenei esemény zajlott le szombaton este az újságíróklubban: három olyan fiatal művész mutatta be műsorát, aki részt vesz az idei Prágai Tavasz zenei versenyén. Az érdekes hangverseny műsorát is izgalmas, ritkán hallható művekből állították össze. A három fiatal művész kitűnő

teljesítményt nyújtva mutatotta be a versenyműveket, s itt most elsősorban nem az a legjelentősebb, hogy elismérésre méltó technikai tudással és biztonsággal, hanem talán az, hogy átlát, stílusos, kifejező előadómóddal. A hangversenyről senki sem távozott csalódottan.

A három fiatal művész valóban nagyon fiatal még: mindhárom húsz év körül jár. Csakugyan a legfiatalabb előadói gárdához tartoznak tehát. Egyikük, Kucsera Jenő, aki virtuóz trombitajátékával aratott sikert, itt született Szőregen. Most Budapesten a Petőfi Színház zenekarában mint első trombitás dolgozik. A többiek is budapesti zenekarokban játszanak, Nagy József az Allami Operaház zenekarának harsonása, Tarján Ferenc pedig a rádiózenekar első kürtöse.

Szegedi szereplésük azt bizonyítja, hogy jó úton járnak. Hivatásukat és művészetüket komolyan vevő előadók ők, akik tudják, hogy a legkisebb sikerért is szívesen meg kell dolgozni. Ez az alapos felkészültség, minden részlet gondos kidolgozása az előadott darabokon érződött, s éppen ez a szorgalom tette lehetővé, hogy technikai problémákkal, technikai nehézségekkel már nem küszködve előadás közben, a művek mondanivalójára, tartalmára irányították figyelmüket és fő feladatuknak a művek szellemének tolmácsolását tekintették.

Az érdekes, színvonalas hangversenyt Steinert Mária zongoraművész nagy sikerrel működtette közre. Az elhangzott műveket Tóth Margit színvonalasan ismerette.

Megjutalmazták az országos olvasónaplóverseny nyerteseit

A Móra Ferenc Könyvkiadó és a Tábornok című ifjúsági lap az elmúlt esztendőben országos olvasónapló-versenyt indított az általános iskolások számára. A versenyt a fiatalok nagy érdeklődéssel fogadták, sok száz naplót juttattak el a könyvkiadóhoz. Az irodalmi fejtörővel egybekötött díjkiosztó ünnepséget hétfőn tartották a lapkiadó vállalat kultúrtermében. A vidám, műsoros délutánon a verseny pesti nyertesei kapták meg a jutalmakat, a vidékieknek postán továbbítják. (MTI)

A DÁV-színjátékszók vidám bemutató előadása

A DÁV színjátékszói — több vidéki szereplés után — szombaton este művelődési otthonuk színpadán vidám bemutató előadást tartottak, amelyen két egyfelvonásos darabot játszottak. Gaál Sándor szellemes és hangulatos bevezető konferansa után Kelemen Gabriella két verset mutatott be bájos előadásban. Női Károly: »Évforduló« c. egyfelvonásos vígjátékát a szereplők: Gáborhelyi Sándorné, Fehér Károlyné, Viski Péter, Karácsonyi János jó szereptudással, sikerült színpadi beállítással, a humoros fordulatok túlzásnélkül, de kellő kihasználásával adták elő. Breitner-Király: »Egy falat boldogság« c. zenés vígjátékában első siker — háttérben a napfényes Balatonnal — a megkapó színpadkép aratta. A darab egymást követő vidám jelenetei, a fülbemászó muzsika, s a táncszámok adta hálás lehetőségeket igyekeztek kihasználni a szereplők, s a jól szórakozó közönség tapsai nem egy szótmon, jelenetet ismételtek meg. Kelemen Gabriella, tehetségét igazolva, színesen, bájosan játszotta változatos, harmas szerepét, különösen a nagymama szerepében áruult el nagy rátermetiséget.

Jurka József rutinosan, jól alakított, énekelt, táncolt s ha a szövegtudással helyenként nem kellett volna bajlódni, még több elismerést érdemelt. Retkovszki Istvánné fejlődőképességet mutatva, szépen énekelt, jól mozgott, beszélt, Hajdu János jól eltalált alakítással elevenítette meg a felszög és komikus Benedek kedves figuráját, Hajdu Jánosné minden mesterkéltég nélküli, természetes, őszinte játékkal mintázta meg Juli néni alakját. Karácsonyi János sikerült »komoly« testnevelő tanár volt. Ugy tudjuk, a DÁV színjátékszói együttes ezel a darabbal vesz részt a májusi fesztiválon. Addig még van ide az itt-ott mutatkozó vonatottság kiküszöbölésére, amely főleg a teljes szövegtudás hiányának tudható be.

A két darab színetében Csányi Huba, a DÁV ipari tanulója három saját szerzeményű zongoraszámát adta elő, Bús Gusztáv dobkiérettel.

Mindent összevetve a DÁV öntevékeny színjátékszóiak vidám bemutatója — Gaál Sándor rendező munkája eredményeként — kiemelkedő, kedves szórakozást nyújtott a tapsokkal nem fukarkodó, hálás közönségnek.